

באר החיים

למען תס"ט

בעשרה נאנצ'ו
ובאופן של א' (תחלים קmach, ז' לא עיבורו', כ' ומתי לזרען ז' והלילה למשא' שבקט' ח' לכ' שהרי לפעמו יctrmo להט הענינים הי' קבע הקב'ה ז' זו היהת עד' הרוגנה אך ג' מctrim נתח'ד יתנהגו באופן

יותר ממה
ח'נים מ'ן' שבשעה ט' משמע כל עצמן, על ואחות זאה הווא שם, ושהנה מותג פא. הא למה?

בעת הנבי נבלות ז' השלימות ל' נא א' נטיותם ז' קר ואמ' חשב ר' פ' פשות כל' ופרט, ז' שפירותה בדעתו ז' כיווץ בא' ז' לי, כו' ז'

• ההתבוננות בניסים מביאת לידי אמונה •

וביאורם והסבירם של דברים כתוב מהר"ל בהקדמתו בספר 'గבורות ה' [ומרגלא בפומיה דורה'ק בעל ה'חידושי הר'ם' מגור ז"ע לחזור על דבריו הקדושים אלו], דכמו שיש "סדר" לטבע כך יש "סדר" לניטמי, ולכאורה איןנו מובן, שהרי כולנו יודעים שהנס הוא דבר שפורץ כל גבולי הטבע, ומתהגה בחינה גבואה יותר שלא סדר הבריאות, ואיך שיר סדר לנו, אך ביאור הדברים, דחсад גדול עשה ה' לנו במה שברא את העולם הזה

והניסים במצרים מלמדים על כך, וכדבריו הקדושים של הרמב"ן (ס"פ בא) "זמן הנשים האגדולים המפורטים אדם מודה בנשים הנסתורים שהם יסוד התורה כולה עלי", שאין לאדם חלק בתורת משה ובניו עד שנאמין בכל דברינו ומקירנו שכולם נשים אין בהם טبع ומונחיהם של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצות יצילחנו שכדו, ואם יעבר עליהם יכריתנו ענשו, הכל בגזרת עליון, ויתפרשו הנשים הנסתורים".

וכל מי שיצירתו ובראיתו מוחומר בשם ח'יב לבrhoח מזה כמפני אש, והיינו טעם כי טbau האדם להיות נמושך אל הבלים אלו מפני שנוצר מגשימות וחומריות, וכיון שמושרשו נמושך אל הדע על כן אסור להסתכל בדברים המעוררים את הלב לידי תאה, ואםvrם פניהם בדברים בהבלים אלו ק"י בן בנו של ק"ז בדברים נצחיים, שאם יחזק את הנקודה הפנימית אשר בקרבו יזכה לראות אלוקות בכל דבר.

עד. לדבריו מבאר הרה'ק רבוי לוי יצחק מבארדייטשוב ז"ע ב'קדשות לו' (כללות הנשים אותן) "ובזה שאנו קוראין המגילה בפורים, או נקבע במחשובינו שכל דבר ודבר מאותו יתרברך טמו, ואיןנו שום דבר מצד הטבע, והנה כשהאדם מזבק בזה המחשבה תמיד שהכל מאותו יתרברך, ואיןנו תלוי כלל בטבע, אז כשבא ליל פסח ומתווך סיפורי יציאת מצרים נטלחב האדים בקרבו, ומוחשבתו זכה וברורה וצלולה להאמין ולטפר בניסים נගלים כייציאת מצרים, ומהמת התחלהות אינו מניח לו לישן כל אותו הלילה של ליל ראשון של פסח, ומוחשבתו איןנו נעשה עף וגען כל אותו הלילה ומוחותינו אינם נופלים, אבל מי שאנו משים במחשבתו שכל הדברים אפילו הטעים הימה השגוח מהבורה בה' יתב"ש, אז' כשבא ליל פסח אפילו בניסים נגלים אינו מטלחב כלכך, ומוחותינו שלו עיפויים ויגיעם".

ומבادر בזה מה שאמרו חז"ל (מגילה ז) דבשנה מעוברת קוראים את המגילה באדר שני, והטעם כי "מיסמרק גואלה לגואלה עדיף", והיינו מפני ששניהם ענין אחד הוא [פירוש, שאין בין הניסים המלובשים בטבע שהוא בפורים, למס של יציאת מצרים שהיה מעלה מדרך הטבע], להAIR את עניין האדם ואמונתו שגמ' ההנאה הטבעית מתנהלת בהשגה פרטיה ומדוקדקת, וכי שראו בניסים שבימי מרדכי ואסתר, שכל חנט היה מלובש בדרכי הטבע, ולבוטף נתברר ונתגלה שיד' ה' הייתה בהשתלשות הענינים כדי להציג את ישראל מגירות כליה, והכי נמי בניסי יציאת מצרים מוחוץ לדרכ הטבע הייתה התכליות כדי להשריש שאין עוד מלבדו, ולהאמין שהקב'ה מחדר בכל יומ תמיד מעשה בראשית; וכל דבר קטן וגдол המתරחש בהא' עלמא הוא בהשגה מיווחדת, וענין ה' עליינו מראשית-השנה ועד אחרית-השנה, "ומזה בא התחלהות שיתלהב את עצמו בלילה פסח בהגדת ליל פסח".

פ. ואחרים הפליגו יותר, שהנינים מוכנים ומוזמנים לעמודים לפני האדם, ואזכיר רק לפשט את היד וליטול מכל הבא ליד, וכל אחד ואחד ראוי לכך, כי בלילה זהה גנות הקב'ה לאדם הרבה

שאף הקב"ה יתנהג עמהם בטדר כזה של מעלה מדרך הטבע לפועל ישועות וرحמים. יסוד גדול באמונה הוא להאמין שככל דבר בעולם נעשה בהשכחה פרטית ובתכלית הדקדוק, הן בחנהגת הטבע והן בחנהגת מעלה מדרך הטבע, וכదאשchan בקרא (שמות אג, ד) "היום אתם יוצאים בחודש האביב", ופירש רשי"י "וכי לא היינו יודעין באיזה חודש יצאו, אלא כך אמר להם, ראו חסד שגמלכם, שהוציאו אתכם בחודש שהוא כשר לצאת, לא חמה ולא צינה ולא גשימים", והוא פלא, הלא יצאו מושנים רבים של עבדות לחירות עולם ומאפיילה לאור גדול, ומסתברא שבאותה עת לא חשבו כלל אוזיות מגן האoir ששרר בחוץ וצדומה, דמי יחשוב בזוטות כאלו

בעשרה מאמרות, ויתנהל העולם בדרך הטבע ובאופן של הנהגה מסודרת, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה, ז) "ויעמידם לעד לעולם حق גנון ולא יעבור", כי על ידי זה יודעים אונשים איך ומתי לזרע ולקצור, וכן נקבע היום למלאכה והليلة לשמר, אבל ללא הנהגת טבע לא שבקת חייל כל בירתה, כי לא ידענו מתי לעובה, שהרי לעיתים יהנו מאוד היום ולפעמים יטרכו להסתפק באור הלבנה, וכן בכל הענינים היו צרכי סדר לביראה, לפיכך קבע הקב"ה גבולות בעולמו. אולם כל הנהגה זו הייתה עד יציאת מצרים, כי עד אז הייתה הנהגה אר ורך בדרכ הטבע, ואילו מיציאת מצרים נתחדש סדר חדש בבריאה, שאם יתנהגו באופן של מעלה מדרך הטבע יזכו

שם כתוב מהר"ל טרגלא בפומיה ע"ט, מגור ז"ע נ], דכמו שיש סימן, ולכאורה שם שהנס הוא מתנהג בבחינה אה, ואיך שיר ע"ז דחסן גדול בת העולם הזה

טעמא כי טבע ממשרשו נ麝ר חם פנוי הדברים ית אשר בקרבו

זים את א) "ובזה עברך שמו, ואני ע"ז תברך, ואני האדים בקרבו, תחת התלהבות נשאה עף ויגע הדברים אפילו סים נגילים אינו

סדר שני, והטעים שאין בין הניטים הטעבע], להאייר מדיקדקת, וכפי תברך ונתלהב אני נמי בניטי ולבדו, ולהאמין בס"ה עולם בכא התלהבות

רק לפשטוט את מה לאדם הרבה

יותר ממה שהוא ראוי וזכה, כמו שעשה עמו הש"ת במצרים, שהעה את ישראל במתנה חינם ממ"ט שעריו טומאה למ"ט שעורי קדשה, וכך כתבו חז"ל במדרשו (שמו"ר פרשה יט, ה) שבשבעה שנთערב דם פטח עם דם מילה "והקב"ה עובר ונוטל כל אחד ואחד ונושקו וمبرכו", משמע כל אחד ואחד בלבד יוצא מן הכלל, לעומת רשות הקב"ה עבר ובהיר בכל אחד ואחד בפני עצמו, על אף שהוא בידו לבחור רק בצדיקים בלבד, ומכאן שכל אשר בשם ישראל יكون חביב ואחוב ונחמד אצל הקב"ה, והוא יתב"ש חפץ ומתואווה לעובdotו של כל יהודי ויהודי באשר הוא שם. ויש לדין מלשונות הזהב שנקטו בלשון הווע "והקב"ה עובר", למדנו שככל שנה ישנה מותעוררות מחודשת אהבת הש"ת לבניו אהוביין.

פא. הא ומה הדבר דומה, לעשיר שהלווה לחבריו אלף אלף רובל כסף ועוד כמה פרוטות, וכי בעית הגביה יזכיר את הפטורות הבודדות שלות, פשיטה שלא, והיינו טענמא, מפני שהפטורות נבלעות ומתבטלות בסכום הגדל, אולם אצל הקב"ה אין הדבר כן, והצורך תמים פועל בתכלית השלימות, ואין שום דבר יותר מן השמים כי אם בחשbon מזוקדק, כחוות השערה. לך נא אל אותם פלטי חרבי בימי מלחתה העולם השניה, שקבעו מרכבות המות באמצעות נסיעות וניצלו בניסי ניסים ממות לחיים, ושאל אותם מה היה מוגג האoir בימים ההם, חם או קר ואם ירד גשם או שלג, בודאי שהנשאלא ילעג במרידות על השאלה, כי באותה שעה לא חשב רק על הצלת חיין, ולא העלה בדעתו לחושם לרעע כימיוא אם יוזד שם או לאו, וכן פשוט שלא יזכיר פרט זה כלל, אך האמות שהקב"ה משגיח על כל והגעשה בעולם בכלל פרט ופרט, ואף דבר זה הוא בחשbon מזוקדק, וזה חובת האדים ללמידה את יציאת מצרים, וכן שפירשו והפטווק "היום אתם יוצאים בחודש האביב" בזמן שלא היה לא חמה ולא צנה, ושישריש בדעתו שככל דבר קטן כגדול נפסק במידה במשורה ובמשקל.

כיצא זה מצינו ביחס הצדיק בשעה שנמכר לשמעאלים שירדו למצרים, אמרה תורה (בראשית לו, כה) "מושאים נכאות וצרי ולוט", ופירש רשי"י "למה פרטם הכתוב את משאם, להודיעו ממן

באר החיים

למען הספר ב'

אוזמו"ר' בית
חווזרים הרבה על
ד"ה יכול מראש ח
הבנייה בעניין א
בנפש הבן בכל א
נפשו מוכנה ומצו
הפסק הזמן מסוף
בלב הבנים, ובכל
לנטוע את האמונה
בלבם אוור גודול
האמונה בitud בכ
בנו כפי כוחו והג
קטז) "ואם אין
בעת כזאת יתרות
עליו רושם דקוט

האדם, ק"ו נ
כוחה קשה ל
פר. דוד המלך ע
בני אדם", ובכ
יח(שבדרכן ב
ברבים, בפניהם
והיינו דקאות
צפנות ליראי
צריך לפועל א
וכן יעשו וניח
העומר שוכן
בימיו, כשהוא
וatkדש בכ
אבי אין צרע
ומרומו צאן
הקטנה מהוד
הגadol, ומכל
הגדולה, למכ
החק שמסכת
ווהגדת לבן
את פנימיותנו.
פת. וכן ביאר המ

ופרט קטן זה חשוב ומודדק להפליא
ב להשגה עליונה, וזה מה שבאה הנגגת הנט
לגולות על הטבע, שיש מנגיג לבירה על כל
פרט ופרטטי.

בשעה שנעשה להם נס גדול ונפלא כזה,
ומודיע בכל זאת הדגישה התורה מעלה זו,
אלא מכאן מוכח שאין שום דבר בעולם
הנעשה דרך מקרה踽ולם, ואף דבר שולי

• חלשת האמונה על ידי סיפור יציאת מצרים •

ידי האמונה שהבורה יחבש עשה ועשו
ויעשה לכל המעשימים, לפיכך כל ערום
יעשה בדעת לשבת בכובד ראש בלילה
זהה ולהשתדל להשריש ולהעמיק לבו את
האמונה באקלים חיים פ'.

בליל הסדר נותנים מן השמים סיוע
לכל אחד להתחזק במדת הבטחון, כי אוור
האמונה מайдן אז בלבות בני ישראל שהרי
לילה כיום יאיר, וכל הטבע שנסתור בבריאות
העולם הדומה ללילה יאיר באור יקרות על

שכון של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטון שריון רע, ולזה נזמננו
בשםם שלא יוקר מירח רע", ואע"ג דעתך צער ומצוק כזו שנמכר מבית אביו להיות לעבד
ליישמעלים לא היה וחושב כלל על ריח רע, מכל מקום כיון שלא היה לו להצער בצער זה
על כן שינוי הקב"ה שלא ישאו היישמעלים בצלונם דבריהם שריון רע.

פ' ובדרך זאת יש למצוא רמז, זה הנה בתחלת ההגדה פותחים בפסקא "הא לחמא עניא זי אכלו
אבחתנא בארעה מצרים", משמע שהמצות שאנו אוכלים בליל הסדר הן זכר למצות שאכלו
בני ישראל ב"מצרים", ולכוארה בתורה מפורש איפכא, דכתיב (שמות יב, לד) "וישא העם את
בצקו טרם יחמי", הרי שאכילת מצות היא כנגד המצאות שאכלו ישראל בזמנים מצרים, כמו
שאומרים בנוסח התהגדה "מצאה זו שאנו אוכלים על שום מה, על שום שלא הספיק בזמן של
אבותינו להחמי עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה ונגאלם", אך להאמור יתכן
ונרמז כאן ענין עמוק, כי כל השנים שהיו בני ישראל במצרים היו אוכלים מצות בדרך העבדים
שאוכלים מצות (עי' באורות חיים בפרקלו להgesch'פ ד"ה ויאפ', בשם האמן עזרא), והיו ישראל חישבים
לעצמם, שלמהורת באור הבוקר יצאו מצרים ואז ינצלו מיגזריה זו של אכילת מצה, ויכולו
להתunge מאכילת חלות משוחות בשמן ומשאר מיני מענדינים, אך הקב"ה הראה להם שאף
ביציאתם מצרים אכלו מצות, שלא הטפיק בזמן להחמי' ואע"כ הייתה להם גאולה עולם,
ומכאן שהאדם טועה כשהוא נוטה לאחוב, שאם יקרה כך וכך יוטב לי, ואם יזמן לי הקב"ה
דבר פלוני יהיה שמח וטוב לב, וגם במצרים לא כן היה, אלא יחד עם אכילת מצות [המוראה
על הצמידים וההעדר בהנאות גשימות] יצאו מabit עבדים להרות עולם, ואין סתייה מזה לזה
כלל.

פ' וביתור לדברי הרה"ק בעל ה'חידושי הר"ם' מגדור ז"ע, שפירש מאמרם (פאתחים ו') על חמץ
בפסח דاع"פ שמצד הדין אין ברשותו של אדם ואין מנון שלו "עשאן הכתוב כאילו הון
ברשותו", והלא לעולם מודה טוביה מרובה, لكن בימיים אלו אפשר לקנות ולזכות בדברים שמצד
הדין אינם ברשותו של אדם, ואם בחמץ המורה על החלק הרע עשה הכתוב כאילו הוא ברשות